

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/20/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014200897
Dátum vydania rozhodnutia: 16.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8014200897.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Zuzany Ďurišovej, právnej veci navrhovateľa: X.. X. F., nar. XX.P. XXXX, bytom V. - W., Ul. X. Č.. XXXX/XX, právne zastúpeného advokátom, JUDr. Ladislavom Lukáčom, Advokátska kancelária so sídlom Prešov, Hlavná č. 19, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18.novembra 2014 č.k. 3 Sd /62/2014-33, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18.novembra 2014 č.k. 3 Sd /62/2014-33 mení tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12.júna 2014 zrušuje a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX zo dňa 12.júna 2014, ktorým odporkyňa žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od XX.XX.XXXX podľa § 142 ods. 4 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z.z. zamietla.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal z obsahu dávkového spisu za preukázané, že navrhovateľovi bol priznaný od XX.XX.XXXX výsluhový príspevok podľa § 210 ods. 1 a § 211 ods. 1 písm. d/ zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície a pre nárok a výšku výsluhového príspevku mu bola zhodnotená doba základnej vojenskej služby od 05.08.1965 do 29.09.1967 v I. kategórii funkcií, doba služobného pomeru v Policajnom zbore od 24.11.1967 do 30.11.1999 v I. kategórii funkcií s tým, že od 01.07.2002 sa výsluhový príspevok navrhovateľovi podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých

zákonov považuje za výsluhový dôchodok.

Vzhľadom nato, že navrhovateľ získal najmenej 25 rokov zamestnania v služobnom pomere a vykonával najmenej 20 rokov služby zaradenú do I. kategórie funkcií, vznikol mu nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 Zákona o sociálnom zabezpečení od 10.12.2001, t. j. pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. a preto odporkyňa žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 16. augusta 2010 zamietla v súlade so zákonom a jej rozhodnutie ako zákonné potvrdil.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktorým namietal, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnemu právnemu záveru a nesprávne právne vec posúdil.

Trval na tom, že odporkyňa v napadnutom rozhodnutí nesprávne uviedla, že nespĺnil podmienku nepretržitého zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok od 10.12.2001 k 31.12.2003. Poukázal na kópie listu Národného úradu práce, Okresného úradu Prešov, z ktorého vyplýva, že bol od 1.12.1999 do 15.10.2001 vedený v evidencii úradu práce ako evidovaný nezamestnaný a bola mu vyplácaná podpora v nezamestnanosti, potom od 16.10.2001 do 19.12.2012 bol vedený ako samostatne zárobkovo činná osoba a mal vydaný živnostenský list, i keď sa v súčasnosti nevie vyjadriť, či a v akej výške si platil poistné na dôchodkové zabezpečenie, alebo či mal nejaký nedoplatok.

Nárok na starobný dôchodok mu teda vznikol podľa zákona č. 100/88 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Naďalej trval na tom, že odporkyňa rozhodla nesprávne, ak zamietla moju žiadosť o priznanie starobného dôchodku, mala mu započítať náhradné doby a urobiť prepočet výšky dôchodku.

Podľa jeho názoru mal súd jeho nároku vyhovieť, tak ako rozhodoval Najvyšší súd SR v obdobných veciach sp.zn. 7So 138/2011, 9So 165/2011 a 1 So 41/2012, z ktorých jednoznačne vyplýva posudzovanie zaradení do I., resp. II. pracovnej kategórie u poistencov.

Preto navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a v celom rozsahu mu vyhovieť a priznať mu náhradu trov konania.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa trvala na vecnej správnosti svojho rozhodnutia a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Poukázala na to, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení od 10. decembra 2001, t. j. pred dňom účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. a preto podľa § 142 ods. 4 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení o dávke dôchodkového zabezpečenia má rozhodnúť odbor sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.S.P. a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 16. novembra 2016 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.). Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok.

V zmysle § 259 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2004 v konaniach o nárokoch na dávky a výplatu dávok z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej

kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 129 zákona č. 100/1988 Zb. pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečený ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len "vojaci z povolania"), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že vznik nároku policajta na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku je viazaný na splnenie podmienky minimálne 25 rokov zamestnania, z ktorých minimálne 20 rokov získal v I. kategórii funkcií.

Podľa § 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, pokiaľ ide o

- a) vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojský úrad sociálneho zabezpečenia,
- b) príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva,
- c) príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

V konaní nebolo sporným, že navrhovateľovi bol od 1. decembra 1999 priznaný podľa § 210 ods. 1 a § 211 ods. 1 písm. d) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších predpisov výsluhový príspevok, ktorý od 1. júla 2002 podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. sa považuje za výsluhový dôchodok.

Navrhovateľ, narodený XX.P. XXXX, splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. dňom XX.P. XXXX, ktorým dovŕšil vek 55 rokov, lebo k tomuto dňu získal viac ako 25 rokov zamestnania a vykonával viac ako 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení zákona č. 447/2002 Z. z. od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že v ňom uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú až od 1. júla 2002, počnúc ktorým mohol policajtom a vojakom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z.

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. však nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok tých vojakov, ktoré vznikli do 30. júna 2002.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. už ku dňu 10. decembra 2001. Tento nárok mu zostal

zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a v zmysle § 142 ods. 4 písm. a) je o ňom príslušný rozhodnúť odbor sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Na tejto skutočnosti nič nemení okolnosť, že o priznanie starobného dôchodku a jeho výplatu požiadal žiadosťou z 28. augusta 2013 od 28. augusta 2010. Príslušnosť odporkyne rozhodnúť o uplatnenom nároku navrhovateľa je vylúčená aj s poukazom na ust. § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. z dôvodu, že navrhovateľ nespĺňal podmienku trvania nepretržitého zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31. decembra 2003, čo vyplýva zo samotnej žiadosti navrhovateľa, v ktorej potvrdil, že v období od 1. decembra 1999 do 15. októbra 2001 bol vedený ako nezamestnaný evidovaný a od 16. októbra 2001 do 30. júna 2003 bol vedený ako samostatne zárobkovo činná osoba a z evidenčných listov dôchodkového poistenia, podľa ktorých bol navrhovateľ vedený ako samostatne zárobkovo činná osoba od 1. júla 2003 do 30. júna 2004 a od 1. júla 2005 do 19. decembra 2012.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so záverom, že odporkyňa nemá kompetenciu rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok a že správne táto kompetencia na rozhodnutie patrí príslušnému orgánu v súlade s § 142 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení, t. j. v danom prípade odboru sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Vzhľadom na to, že zákon č. 461/2003 Z.z. neupravuje postup odporkyne v situácii, ak nedisponuje právomocou na rozhodnutie, v takom prípade sa použijú všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 20 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok) a pretože v predmetnej veci odporkyňa takto nepostupovala, z tohto dôvodu odvolací súd považoval jej rozhodnutie za nesúladne so zákonom a podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd neprihliadol na námietku právneho zástupcu navrhovateľa odkazujúceho na iné rozsudky najvyššieho súdu v obdobných veciach, nakoľko tieto sa týkajú osôb, ktoré dôchodkový vek nedovršili pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 114/1998 Zb., resp. zákona č. 328/2002 Z.z., alebo nezískali potrebný počet rokov zamestnania v I. alebo II. kategórii funkcií.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.). Aj keď odporkyňa dospela k správne záveru, že nie je príslušná na rozhodnutie o starobnom dôchodku navrhovateľa, nie je oprávnená o tejto žiadosti vôbec rozhodovať. Z dôvodu nedostatku právomoci o žiadosti rozhodnúť postúpi žiadosť navrhovateľa na rozhodnutie odboru sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 224 ods.1,2 v spojení s § 150 ods.1 O.s.p., keďže k zrušeniu napadnutého rozhodnutia došlo z iných ako navrhovateľom uplatňovaných dôvodov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.